

ANDALUSIEN

LITE ARABISKT OCH MYCKET SPANSKT!

Andalusien är den näst största regionen till yta i hela Spanien men har den största folkmängden av alla 17 autonoma regionerna. Det bor 8 440 300 personer i Andalusien och regionen har i storlek 17,2 % av Spaniens yta. Det finns åtta provinser i regionen. Almería, Cádiz, Córdoba, Granada, Huelva, Jaén, Málaga samt Sevilla som också är huvudstad i regionen.

Namnet Andalusien – Var kommer det ifrån?

En av flera teorier är att namnet Andalusien kommer av det arabiska namnet "Al Andalus", som refererar till de delar av Iberiska halvön som var under muslimsk överhöghet. En annan teori är att namnet härstammar från vandalerna som styrde över stora delar av södra Spanien under folkvandringstiden och som gav trakten namnet Vandalusien. Någonstans senare på vägen genom historien försvann V:et och vi fick vårt nuvarande Andalusien. Om inte ovanstående förklaring om Andalusiens namn är rätt så vill jag ge en annan variant: Helgonet Lucia, från 200-talet och Sy-

racusa, vandrade runt på jorden och letade efter paradiset. Då hon kom in och såg dalgången vid Guadalquivir på Costa del Sol, kände hon det var så vackert, att hon tyckte sig höra Herrens röst säga åt henne: "Anda Lucia" (stig på Lucia).

Språket och dialekten i Andalusien

Andalusisk spanska är på grund av utflyttningen från regionen en av de vanligaste formerna av spanska i Spanien. Språket utgörs av ett flertal dialekter som har vissa beröringspunkter. Till dessa hör ett inte obetydligt inslag av arabiska såväl som fonetiska skillnader jämfört med standardiserad spanska. Spanskan som talas i Latinamerika kommer till stor del från den andalusiska dialekten av spanska, tack vare Sevillas viktiga del som mellanled till Spaniens amerikanska territorium under 1500- och 1600-talen.

Tjurfäkningens vagg

Medan några härleder traditionen med tjurfäkning till Romarriket har dagens tjurfäkt-

ning på den iberiska halvön och i resterna av det gamla Spanska imperiet sina rötter i ett andalusiskt 1400-tal. Andalusien är alltså fortfarande ett tjurfäkningens centrum. 227 fincas de ganado där de unga tjurarna avlas fram och lärs upp täcker 146 917 hektar och år 2000 hade 100-talet tjurfäkningssarenor dryga tusentalet föreställningar. Den äldsta arena som fortfarande används i Spanien är den klassiska Plaza de Toros i Ronda som är byggd 1784.

Andalusiens historia - Romarna gör entré 206

Rom invaderar den iberiska halvön och år 206 faller så kartagens sista fäste i Cádiz. Största delarna av landet, framför allt dom södra och östra delarna, införlivas med romarriket och får namnet "Hispania Romana" (det romerska Spanien). Romarna blir nu Medelhavets obestridliga herrar men det skulle ta ytterligare två århundrandet innan hela landet var erökrat. Det var första gången som landet var politiskt och kulturellt enat och under dessa sex århundraden förändrades landet radikalt. Romar-

na förde med sig sitt latinska språk som idag är grunden till alla språkgrupper, utom baskiskan, som idag talas i Spanien. Rättssystemet, arkitekturen och byggnadskonsten är andra arv som härrör från denna tid och som i många fall ännu används.

Morernas herravälde år 711 - 1492

Deras Spanienvistelse skulle komma att vara i nästan åttahundra år. Hur gick det då till? Året var 711 och en f.d slav, en berber vid namn Tariq ibn Ziyad gick med en armé på 7.000 man över sundet vid Jabal Tariq (senare ändrat av kristna tungor till Gibraltar) och efter sju års fälttåg härskade araberna i det som idag är Spanien och Portugal. Araberna skulle dock aldrig lyckas med att erövra hela Spanien. De fattiga folken i bergstrakterna i norr fick vara i fred och det var därifrån som motattacken senare skulle sättas in. Morerna kallade sitt nya land för Al-Andalus. Från allra första början blev det moriska Spanien täckt med myter och legender, lite grand som en saga ur "Tusen och en natt". Det moriska väldet, länge med centrum i Kalifatet i Córdoba, utgjorde en kulturell storhetstid. Otaliga minnesmärken vittnar om det, framför allt det praktfulla borgområdet Alhambra i Granada och moskén i Córdoba, som är den största och mest praktfulla moskén i världen tillsammans med den i Mekka. Córdoba byggdes ut

och hade till slut 500.000 innevånare, 500 moskéer, 300 allmänna bad och 75 bibliotek. Det blev en av Europas vackraste huvudstäder. Konst och vetenskap blomstrade och universitetet i Córdoba var världens förnämsta där studier och forskning inom medicin, matematik, filosofi, astronomi och arkitektur blomstrade. Här utfördes på 1000-talet världens första starroperation med hjälp av ett fiskben.

Alhambra faller 1492 – Isabel och Fernando tar över

Morernas välde i Spanien blir mindre och mindre. År 1236 faller deras huvudstad Córdoba och 1248 också Sevilla. Nu finns bara i det moriska riket kvar konungariket Granada där Murcia och Malaga ingick och dom skulle araberna inte släppa förrän långt senare. Det är också nu som morerna bestämmer sig för att bygga en ointaglig fästning i staden Granada med höga släta murar på utsidan och som en saga ur "Tusen och en natt" på insidan. Denna idé blev byggstarten för sagoslottet Alhambra som skulle ta 183 år att färdigställa och som idag har över 2 miljoner turistbesökare per år. Under "Los Reyes Catolicos", det katolska kungaparet Fernando av Aragonien och Isabel av Kastilien, fullföljdes Spaniens slutliga befrielse från morerna. Kungariket Granada, den sista återstoden av det moriska väldet, föll i januari 1492 och det långa inbördeskriget i Spanien var slut.

Sven F. Källström har bott över 30 år i Spanien varav de senaste 25 åren på Costa del Sol. Han har skrivit fem böcker om Spanien, bl.a. Drömmen om Spanien och Golfströmmen – En turistguide till Costa del Sol. Under 7 år var han grundare, delägare och styrelseordförande i Fair Media International som arrangerade fastighetsmässan "Köpa hus utomlands" i de nordiska länderna. Under de senaste 6 åren har han drivit mäklarfirmen Alamo Costa del Sol Real Estate med kontor i Fuengirola på Costa del Sol.